

Ľubomír Novák: K problému archaismu a inovace ve východoiránských jazycích. Disertační práce.

Vyjádření školitele

Práci předloženou panem Novákem inspiroval, zadal a po většinu času také vedl doc. PhDr. Petr Vavroušek, CSc., jemuž však jeho současný zdravotní stav neumožňuje napsat vyjádření k této práci. Proto se této role ujímám z titulu ředitele ústavu, kde tato práce vznikala.

Práce je rozdělena do tří hlavních kapitol, ve kterých pojednává jednak o východoiránských jazycích jako celku (problémy klasifikace a lingvistické informace k jednotlivým jazykům), dále se soustředí na hlavní téma práce, tedy problémy archaismů a inovací v těchto jazycích (především na materiálu sogdičtiny a jaghnóbštiny) a ve třetí části se zabývá lexikonem. Práce je poměrně rozsáhlá, celkově zabírá 242 stran hlavního textu a 12 (xii) stran doprovodného libreta, obsahujícího vedle technických doplňků také mapky a obrázky.

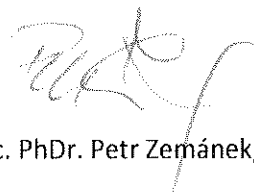
Styl práce odpovídá klasické studii o větví genealogicky příbuzných jazyků. Vcelku podrobný, ale hlavně výstižně napsaný a čtivý přehled východoiránských jazyků slouží jako úvodní pasáž k hlavní části, což je bezpochyby část věnovaná problému archaismů a inovací ve studované jazykové skupině. Tato část zabírá v práci téměř 100 stran a nabízí podrobný rozbor historické fonologie (jak rekonstrukce jednotlivých hlásek, tak i hlavní fonologické procesy) a kratší přehled vývoje některých morfologických či syntaktických jevů (flexe jména, zájmena i slovesa, adpozice a spojky). Rozsáhlá je i část věnovaná lexikonu (přes 50 stran), kde autor zřejmě čerpal i z jeho vlastních sběrů v oblasti (je autorem Jaghnóbsko-českého slovníku).

Text je zřetelně založen na důkladné znalosti problematiky – to dokazuje i rozsáhlá použitá literatura, kterou autor využil. Nicméně výrazný je i jeho osobní přínos – celá řada poznatků pochází z terénního výzkumu, který autor v Tádžikistánu před několika lety provedl. Další podstatný podíl autora spočívá především v novém návrhu, založeném na zpřesnění informací o východoiránských jazycích, především jaghnóbštině a sogdštině, dvou blízce příbuzných jazyků. Oproti předcházejícím výkladům autor rekonstruuje společného předchůdce obou jazyků, a to na základě metod srovnávací jazykovědy (následnost vývoje lingvistických rysů v obou větvích). Domnívám se proto, že text dokládá jak autorovu erudici, tak i metodologickou zkušenost, je také zřejmé, že práce přináší nové poznatky.

Pokud jde o jednotlivé pasáže, týkající se detailně problematiky východoiránských jazyků, ponechávám jejich posouzení především na oponentech práce, kteří jsou schopni danou látku zhodnotit s větší znalostí konkrétních dat než je moje. Dovolím si však ještě jednu technickou poznámku – práce je psána anglicky, ovšem pokud by autor uvažoval o publikaci (což považuji za žádoucí), měl by konečný text práce podroben důkladnější korektuře, pokud možno rodilým mluvčím.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem považuji práci pana Nováka za kvalitní příspěvek k poznání východoíránských jazyků. Podle mého názoru práce splňuje všechny požadavky kladené na práci disertační a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 21. května 2013

doc. PhDr. Petr Zemánek, CSc.